

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HOÀNG VĂN CHÍNH

**TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO DỰ ÁN
MỘT SỐ KIẾN THỨC CHƯƠNG “ MẮT VÀ CÁC
DỤNG CỤ QUANG” – VẬT LÝ 11 CƠ BẢN THPT
NHẪM PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC, TỰ LỰC VÀ
SÁNG TẠO CỦA HỌC SINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên, năm 2012

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HOÀNG VĂN CHÍNH

**TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO DỰ ÁN
MỘT SỐ KIẾN THỨC CHƯƠNG “ MẮT VÀ CÁC
DỤNG CỤ QUANG” – VẬT LÝ 11 CƠ BẢN THPT
NHẪM PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC, TỰ LỰC VÀ
SÁNG TẠO CỦA HỌC SINH**

Chuyên ngành: Lí luận và phương pháp dạy học bộ môn Vật lý

Mã số: 60.14.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Tô Văn Bình

Thái Nguyên, năm 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả và số liệu là trung thực và chưa được công bố trong bất kì công trình nghiên cứu nào khác.

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc và thành kính đến PGS. TS Tô Văn Bình - người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn, giúp đỡ, đôn đốc, động viên tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu để tôi có thể hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong tổ phương pháp giảng dạy khoa Vật lí trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã giảng dạy tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn BGH trường THPT Hoàng Quốc Việt, Võ Nhai, Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và tiến hành thực nghiệm đề tài. Xin cảm ơn toàn thể học sinh lớp 11A3 đã cộng tác với tôi thực nghiệm thành công đề tài.

Xin chân thành cảm ơn các đồng nghiệp, bạn bè, gia đình và những người thân đã động viên, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu để hoàn thiện luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 04 năm 2012

Tác giả

Hoàng Văn Chính

MỤC LỤC

	Trang
Trang phụ bìa	
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các chữ viết tắt.....	vi
Danh mục bảng biểu.....	vii
MỞ ĐẦU	1
NỘI DUNG.....	5
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA DẠY HỌC DỰ	
ÁN NHẪM PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC, TỰ LỰC VÀ SÁNG	
TẠO CỦA HỌC SINH.....	5
1.1. Tính tích cực trong học tập.....	5
1.1.1. Các biểu hiện của tính tích cực trong học tập	5
1.1.2. Các cấp độ của tính tích cực trong học tập.....	5
1.1.3. Những yếu tố thúc đẩy dạy và học tích cực	6
1.2. Năng lực sáng tạo của học sinh trong học tập.....	7
1.2.1. Năng lực sáng tạo	7
1.2.2. Các biện pháp hình thành và phát triển năng lực sáng tạo	
của học sinh trong dạy học Vật lí.....	8
1.3. Mối liên hệ giữa tính tích cực, tính tự chủ, và tính sáng tạo.....	8
1.3.1. Tổ chức dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, tự chủ	
và sáng tạo của học sinh.....	9
1.3.2. Các đặc điểm của dạy và học tích cực	9
1.4. PPDH theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của	
người học.....	10
1.5. Dạy học dự án.....	11
1.5.1. Lịch sử dạy học dự án.....	11
1.5.2. Khái niệm dạy học dự án.....	13
1.5.3. Tác dụng, ý nghĩa của dạy học dự án	14
1.5.4. Phân loại các dự án học tập	15

1.5.5. Các giai đoạn của dạy học dự án	17
1.6. Công cụ đánh giá trong dạy học dự án.....	18
1.6.1. Tiêu chí đánh giá hoạt động nhóm	18
1.6.2. Tiêu chí đánh giá sản phẩm của dự án	20
1.6.3. Cách tính điểm cho mỗi nhóm và mỗi học sinh trong nhóm	29
1.7. Thực trạng dạy học chương “MẮT VÀ CÁC DỤNG CỤ QUANG” ở một số trường THPT	30
1.7.1. Phương pháp điều tra.....	30
1.7.2. Kết quả điều tra.....	31
Kết luận chương 1	32
Chương 2. DẠY HỌC DỰ ÁN MỘT SỐ KIẾN THỨC CHƯƠNG “MẮT VÀ CÁC DỤNG CỤ QUANG” – VẬT LÝ LỚP 11 BAN CƠ BẢN THPT NHẪM PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC, TỰ LỰC VÀ SÁNG TẠO CỦA HỌC SINH	34
2.1. Dạy học dự án nhằm phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo của học sinh.....	34
2.1.1. Đặc điểm bộ môn vật lí	34
2.1.2. Dạy học dự án nhằm phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo của học sinh.....	35
2.2. Nội dung, cấu trúc, đặc điểm chương “Mắt và các dụng cụ quang” - lớp 11 ban cơ bản	43
2.2.1. Nội dung kiến thức về Mắt và các dụng cụ quang học sinh đã học ở trung học cơ sở	43
2.2.2. Nội dung kiến thức chương “Mắt và các dụng cụ quang học” SGK Vật lí lớp 11 cơ bản	43
2.2.3. Cấu trúc của chương “ Mắt và các dụng cụ quang”- SGK Vật lí 11 ban cơ bản	44
2.2.4. Đặc điểm của chương “Mắt và các dụng cụ quang”	45
2.3. Dạy học dự án một số kiến thức chương “Mắt và các dụng cụ quang” - Vật lí lớp 11 ban cơ bản THPT nhằm phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo của học sinh.....	45

2.3.1. Lí do tổ chức dạy học dự án	45
2.3.2. Các biện pháp phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo của học sinh trong dạy học vật lý bằng phương pháp DHDA.....	46
2.3.3. Triển khai bài học thành dự án	47
2.3.4. Kế hoạch bài dạy	50
Kết luận chương 2	60
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	61
3.1. Mục đích thực nghiệm.....	61
3.2. Đối tượng thực nghiệm	61
3.3. Thời điểm thực nghiệm	61
3.4. Phương pháp thực nghiệm sư phạm.....	61
3.5. Kế hoạch thực nghiệm sư phạm	62
3.6. Thu thập số liệu thực nghiệm.....	64
3.7. Những thuận lợi và khó khăn trong quá trình thực nghiệm sư phạm và cách khắc phục	64
3.7.1. Thuận lợi.....	64
3.7.2. Khó khăn.....	65
3.8. Phân tích và đánh giá kết quả thực nghiệm sư phạm.....	65
3.8.1. Phân tích kết quả thực nghiệm sư phạm.....	65
3.8.2. Đánh giá hiệu quả của quá trình dạy học dự án đối với việc phát huy tính tích cực, tính sáng tạo của học sinh trong học tập	77
Kết luận chương 3	79
KẾT LUẬN	80
TÀI LIỆU THAM KHẢO	83
PHỤ LỤC	85

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Viết tắt	Viết đầy đủ
1.	D&HTC	Dạy và học tích cực
2.	DHDA	Dạy học dự án
3.	ĐH	Đại học
4.	ĐHQG	Đại học quốc gia
5.	ĐHSP	Đại học sư phạm
6.	GV	Giáo viên
7.	HS	Học sinh
8.	NXB	Nhà xuất bản
9.	PPDH	Phương pháp dạy học
10.	SGK	Sách giáo khoa
11.	TST	Tính sáng tạo
12.	TTC	Tính tích cực
13.	TTL	Tính tự lực
14.	THPT	Trung học phổ thông

DANH MỤC BẢNG BIỂU

	Trang
Bảng 1.1 Tiêu chí đánh giá hoạt động nhóm	18
Bảng 1.2. Tiêu chí đánh giá bài trình chiếu	20
Bảng 3.1. Tổng hợp kết quả của các nhóm	73
Bảng 3.2. Tổng hợp kết quả của các thành viên trong nhóm 1.....	74
Bảng 3.3. Tổng hợp kết quả của các thành viên trong nhóm 2.....	75
Bảng 3.4. Tổng hợp kết quả của các thành viên trong nhóm 3.....	76

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Việt Nam đang bước trên con đường công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Ngành Giáo dục – Đào tạo phải có những đổi mới căn bản, mạnh mẽ, đồng bộ về mọi mặt nhằm đào tạo ra nguồn nhân lực đáp ứng được nhu cầu của xã hội. Trong đó, đặc biệt chú trọng đến đổi mới phương pháp và phương tiện dạy học. Nghị quyết Trung ương 2 khóa VIII đã chỉ rõ *“Đổi mới mạnh mẽ phương pháp giáo dục – đào tạo, khắc phục lối truyền thụ một chiều, rèn luyện thành nếp tư duy sáng tạo của người học, từng bước áp dụng các phương pháp tiên tiến và phương tiện hiện đại vào quá trình dạy học, đảm bảo điều kiện và thời gian tự học, tự nghiên cứu cho học sinh...”*.

Đã có nhiều phương pháp dạy học tích cực được nghiên cứu và áp dụng thành công ở nhiều nước trên thế giới cũng như ở Việt Nam. Tuy nhiên, phương pháp dạy học dự án (DHDA) đang còn tương đối mới ở Việt Nam.

DHDA là một hình thức dạy học quan trọng để thực hiện quan điểm dạy học định hướng vào người học, quan điểm dạy học định hướng hoạt động. DHDA góp phần gắn lý thuyết với thực hành, tư duy và hành động, nhà trường và xã hội, năng lực sáng tạo, năng lực giải quyết vấn đề, tinh thần trách nhiệm và khả năng cộng tác làm việc của người học. Ở Việt Nam trong những năm gần đây, với mục đích giáo dục toàn diện cho học sinh, cũng đã có một số nghiên cứu vận dụng DHDA.

Trong dạy học vật lí, đã có nhiều đề tài nghiên cứu về dạy học dự án như: *“Tổ chức dạy học dự án nội dung kiến thức phần máy điện chương “Dòng điện xoay chiều” sách giáo khoa vật lí lớp 12 nâng cao trung học phổ thông”*- Vũ Văn Dụng- Luận văn thạc sĩ, ĐH Giáo dục, ĐHQG Hà Nội 2009; *“Tổ chức dạy học dự án nội dung kiến thức “Dòng điện trong chất bán dẫn”*